

Innehållsförteckning

Sammanfattning	3
Om expertpanelen	4
Om Sveriges Företagshälsor	4
De vanligaste arbetsmiljöproblemen.....	5
Vad orsakar stress i jobbet?	8
Företagshälsans insatser	9
Tempen på systematiskt arbetsmiljöarbete.....	12
Vad skapar ett långsiktigt hållbart arbetsliv?	13

Sammanfattning

Expertpanelen – arbetshälsa- består av ca 100 specialister inom medicin, ergonomi, beteendevetenskap, arbetsorganisation, hälsovetenskap och teknik på landets företagshälsor. En gång om året frågar vi de som dagligen arbetar med frågor kring arbetsmiljö och hälsa tillsammans med Sveriges alla företag och organisationer om vad de ser för risker och möjligheter i arbetslivet.

Årets expertpanel konstaterar att:

- I offentlig sektor och privat tjänstesektor är det stress som är det vanligaste arbetsmiljöproblemet.
- Inom bygg, industri och transport är den fysiska arbetsmiljön och ergonomi som är det stora problemet.
- Andra viktiga problem som påverkar arbetet är ohälsosamma levnadsvanor och obalans i livspusslet.
- Bristande ledning och styrning och mängden organisationsförändringar är den mest framträdande orsaken till stressen i arbetslivet totalt sett.
- För hög arbetsbetsbelastning kommer först på tredje plats.
- Arbetsgivarna väljer att köpa tjänster av Företagshälsorna kring arbetsanpassning och rehabilitering i första hand.
- För att det systematiska arbetsmiljöarbetet ska fungera är ledningens engagemang och ett verksamhets integrerat arbete avgörande.
- Ett gott ledarskap och att krav och förväntningar i jobbet är tydliga leder till ett långsiktigt hållbart arbetsliv – en minskad arbetsbörda har endast marginell betydelse.

Om expertpanelen

Inom företagshälsovården i Sverige vet vi vad som påverkar ett bra arbetsliv men vi ser också ofta problem och hälsorisker även innan det nått statistiken genom arbetsplatsolyckor och sjukskrivningar. Vi tror det kan vara värdefullt att på olika sätt informera om detta för att öka chanserna till att undvika onödig ohälsa i arbetslivet.

Denna expertbedömning, vars data samlas in via en webbenkät är ett komplement till den stora nationella Jobbhälsobarometern.

<http://www.foretagshalsor.se/foretagshalsovard/jobbhalsobarometern>

Samtliga uppgifter i Jobbhälsobarometern bygger på de anställdas egen uppfattning och skattning och kompletterar därför på ett statistiskt sätt den bild vi inom företagshälsovården ser bland anställda ute på landets arbetsplatser. Med Expertpanelen – Arbetshälsa tillgängliggör vi denna kunskap och erfarenhet som finns inom företagshälsovården också på en strategisk nivå. Expertpanelen består av ett hundratal specialister inom företagshälsovården. De som dagligen arbetar med såväl bedömningar och analyser av risker och problem för landets anställda som olika insatser för att förebygga ohälsa och främja hälsosamma arbetsplatser.

Det är företagsläkare och företagssköterskor, ergonomer och beteendevetare, arbetsmiljöingenjörer och hälsovetare. Vi har bitt dessa ge sin professionella bedömning bland annat på hur vanliga olika hälso- och arbetsmiljöproblem ser ut inom olika branscher, hur det systematiska arbetsmiljöarbetet fungerar och vad som är den främsta orsaken till stressen i arbetslivet.

Om Sveriges Företagshälsor

Sveriges Företagshälsor är företagshälsovårdens branschorganisation. Vi verkar för att säkerställa en god kvalitet hos landets företagshälsor. Tillsammans med våra medlemmar strävar vi efter att landets arbetsgivare ska få hållbara, effektiva och attraktiva organisationer. Medarbetare ska samtidigt få ett hälsosamt, säkert och stimulerande yrkesliv.

Sveriges Företagshälsors medlemmar utgör huvuddelen av branschen som består av närmare 4100 samverkande specialister inom arbetsmiljö & hälsa, frisk- och sjukvård samt rehabilitering.

Kontakt för mer information

Peter Munck af Rosenschöld, vd Sveriges Företagshälsor

Telefon direkt: 08 - 762 67 47

E-post: peter.munck@foretagshalsor.se

www.foretagshalsor.se

De vanligaste arbetsmiljöproblemen

Expertpanelen har bedömt hur vanliga olika arbetsmiljöproblem är inom de fem största sektorerna inom hela arbetsmarknaden. Bedömningen har skett utifrån en femgradig skala där 1 betyder inte alls vanligt och 5 betyder mycket vanligt. I diagrammen redovisas medelvärdet av samtliga experters bedömningar av de olika sektorerna.

De 11 olika arbetsmiljöproblemen som bedömts och rangordnats är:

- Brister i fysisk arbetsmiljö (damm, belysning, buller, etc)
- Brister avseende ergonomi i arbetet (ont i leder, axlar etc)
- Stress på jobbet
- Konflikter på jobbet (relation till kollegor, partners)
- Utsatt för hot, våld eller mobbning
- Otydlig organisation/bristfällig struktur
- Brister i närmaste ledarskap (närmsta chef)
- Obalans i livspusslet (jobb, familj, fritid etc)
- Ohälsosamma levnadsvanor (motion, kost, sömn, alkohol, droger)
- Medicinska (somatiska) problem hos den anställda (ej arbetsrelaterat)
- Psykiska problem hos den anställda (ej arbetsrelaterat)

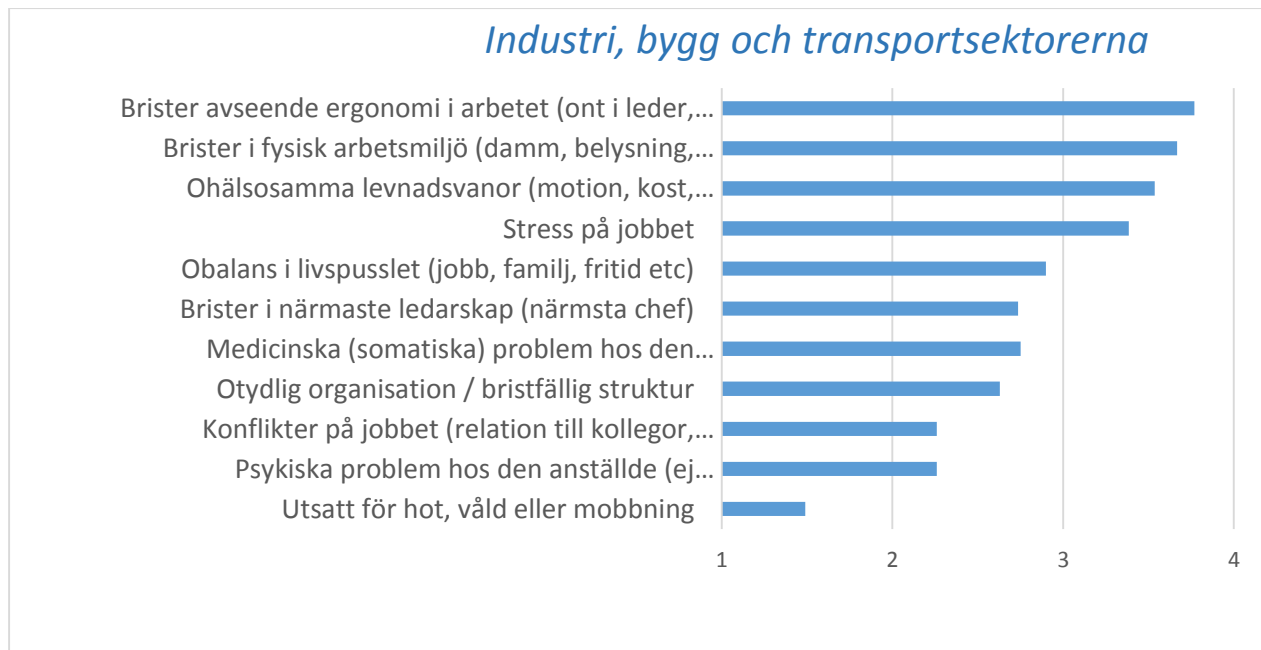

Diagram 1 visar Arbetsmiljöproblem inom industri-, bygg- och transportsektorn rangordnade efter hur vanligt förekommande de är. Bedömningen är gjord på en femgradig skala där 1 = inte alls vanligt och 5 = mycket vanligt. I diagrammet redovisas medelvärdet från expertpanelen.

Diagram 2 visar på arbetsmiljöproblem inom privat tjänstesektor rangordnade efter hur vanligt förekommande de är. Bedömningen är gjord på en femgradig skala där 1 = inte alls vanligt och 5 = mycket vanligt. I diagrammet redovisas medelvärdet från expertpanelen.

Diagram 3. Här redovisas arbetsmiljöproblem inom landstingssektorn rangordnade efter hur vanligt förekommande de är. Bedömningen är gjord på en femgradig skala där 1 = inte alls vanligt och 5 = mycket vanligt. I diagrammet redovisas medelvärdet från expertpanelen.

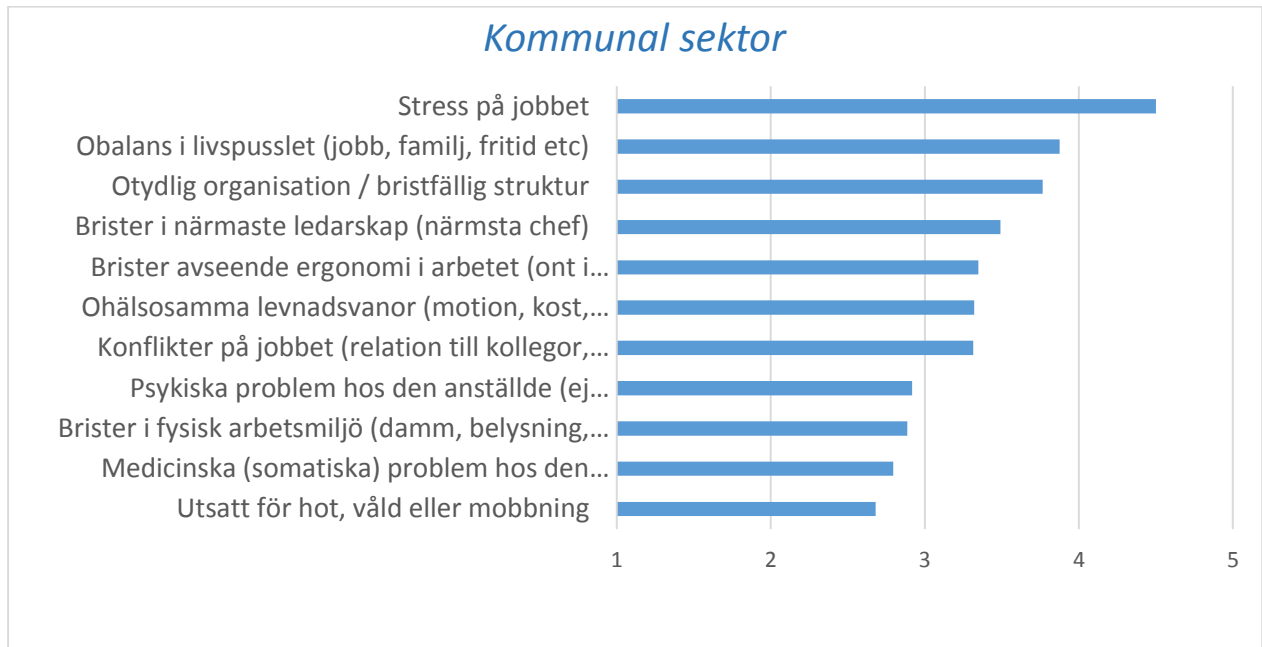

Diagram 4 visar arbetsmiljöproblem inom kommunal sektor rangordnade efter hur vanligt förekommande de är. Bedömningen är gjord på en femgradig skala där 1 = inte alls vanligt och 5 = mycket vanligt. I diagrammet redovisas medelvärdet från expertpanelen.

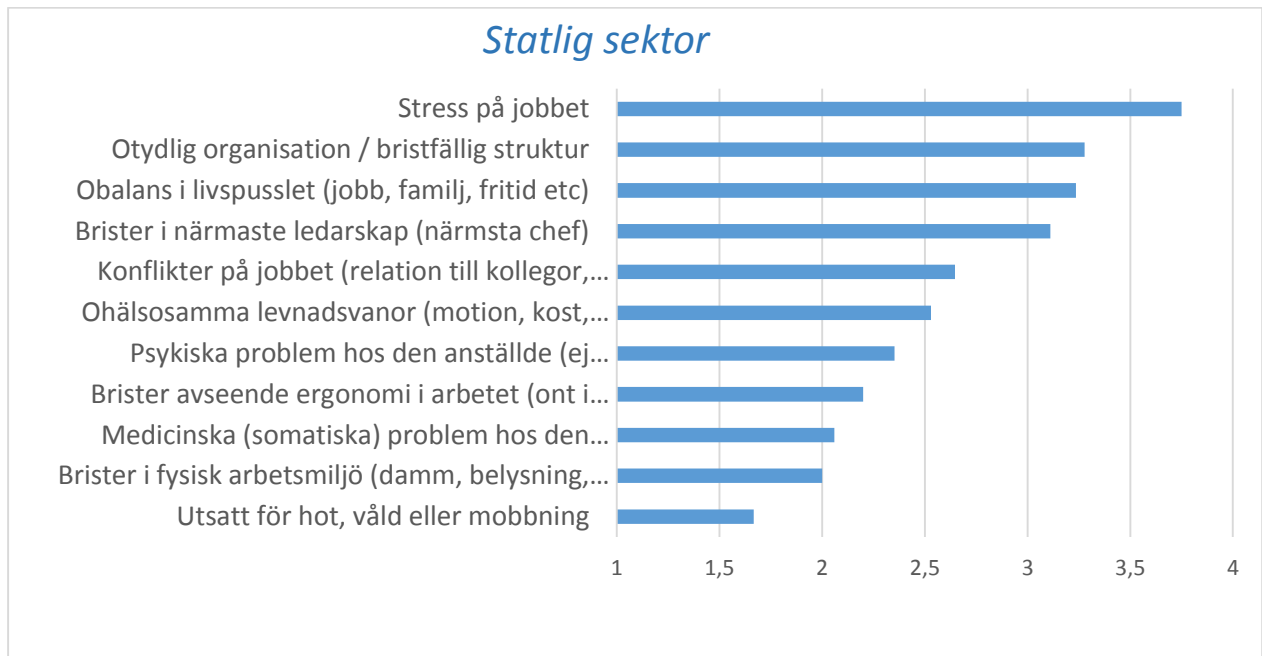

Diagram 5. Här redovisas arbetsmiljöproblem inom statlig sektor rangordnade efter hur vanligt förekommande de är. Bedömningen är gjord på en femgradig skala där 1 = inte alls vanligt och 5 = mycket vanligt. I diagrammet redovisas medelvärdet från expertpanelen.

Vad orsakar stress i jobbet?

Expertpanelen har bedömt hur vanligt ett tiotal olika företeelser orsakar stress på jobbet.

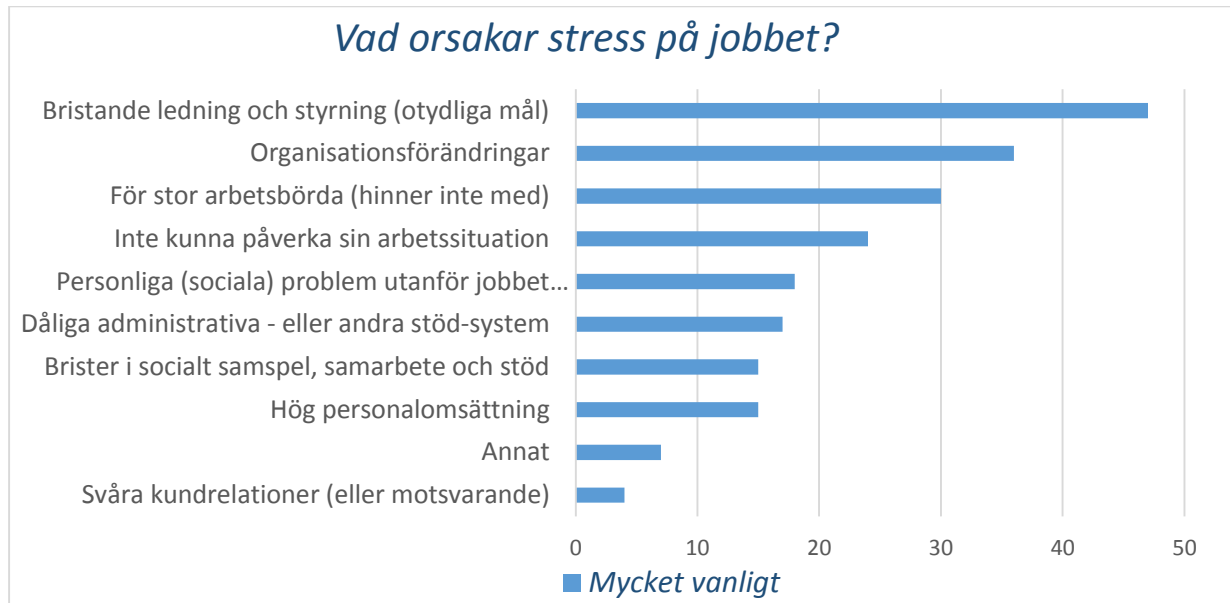

Diagram 6. Av diagrammet framgår att bristande styrning och ledning är den vanligaste orsaken till stress på jobbet – oavsett sektor. Nästan hälften av expertpanelen anger detta som Mycket vanligt.

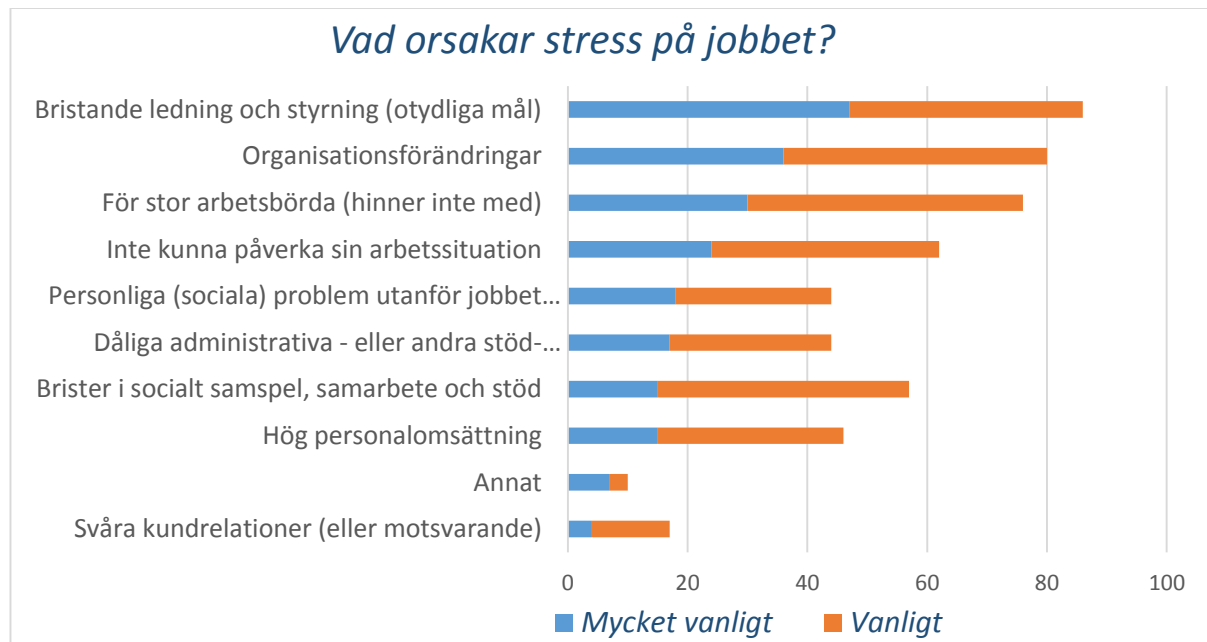

Diagram 7. Här redovisas alternativen "Mycket vanligt" och "Vanligt" på frågan vad som orsakar stress på jobbet.

Företagshälsans insatser

Expertpanelen har bedömt hur ofta man gör olika insatser från företagshälsan inom olika sektorer. Det är respektive expert som bedömer hur ofta denne gjort insatserna utifrån en femgradig skala där 5 betyder mycket ofta och 1 betyder aldrig. I diagrammen redovisas det sammanlagda medelvärdet för samtliga experter för respektive insats och respektive sektor.

Följande insatser bedömdes:

- Stöd/medverkan i systematiskt arbetsmiljöarbete
- Organisations- och ledarskapsfrågor (stöd, råd, utbildning)
- Ergonomifrågor, fysisk/kemisk arbetsmiljö (stöd, råd, kartläggning etc.)
- Livsstilsfrågor – kost, motion, sömn, droger, alkohol (råd, stöd, utbildning)
- Krisstöd och psykosociala frågor på organisationsnivå (stöd, råd, utbildning)
- Krisstöd och psykosociala frågor (stöd, råd, utbildning, behandling) på individnivå
- Medicinska kontroller (AFS 2005:6)
- Övriga hälsoundersökningar
- Sjukvård
- Arbetsanpassning och rehabilitering
- Övrig medverkan i/kring sjukskrivningsprocessen
- Annat

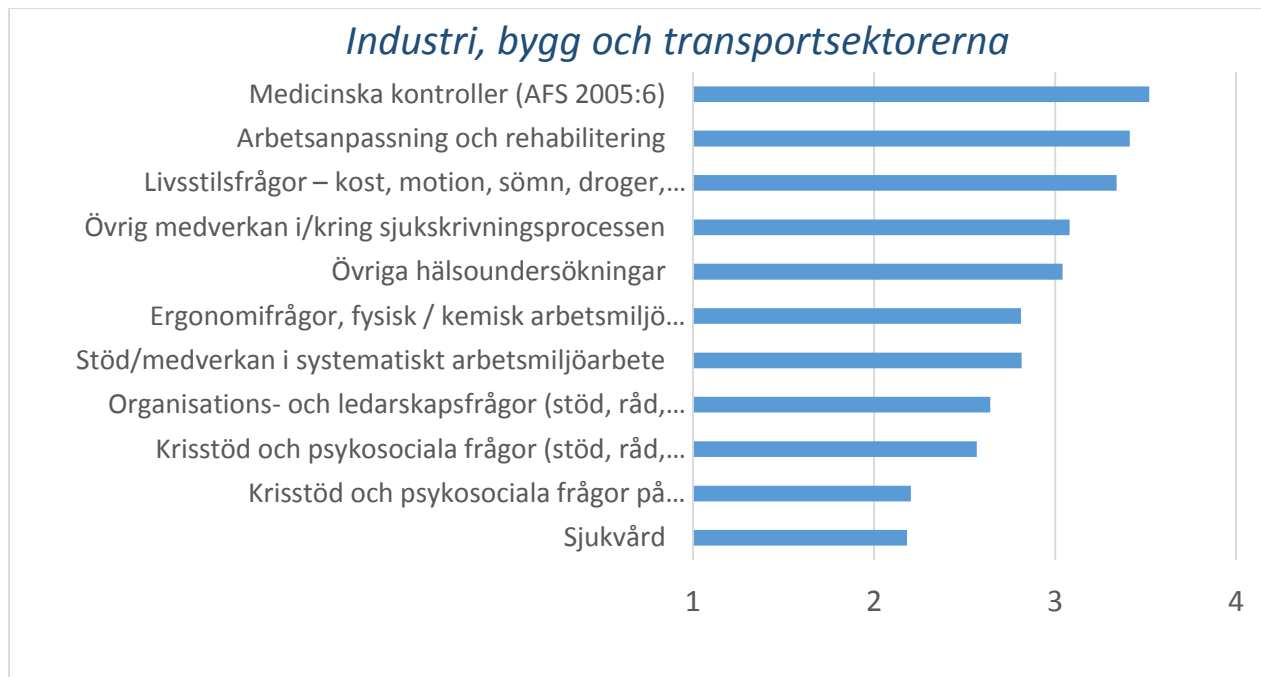

Diagram 8 visar hur vanliga olika insatser är från företagshälsan inom industri-, bygg- och transportsektorn. Diagrammet redovisar expertpanelens samlade medelvärde på en femgradig skala där 5=mycket ofta och 1=aldrig.

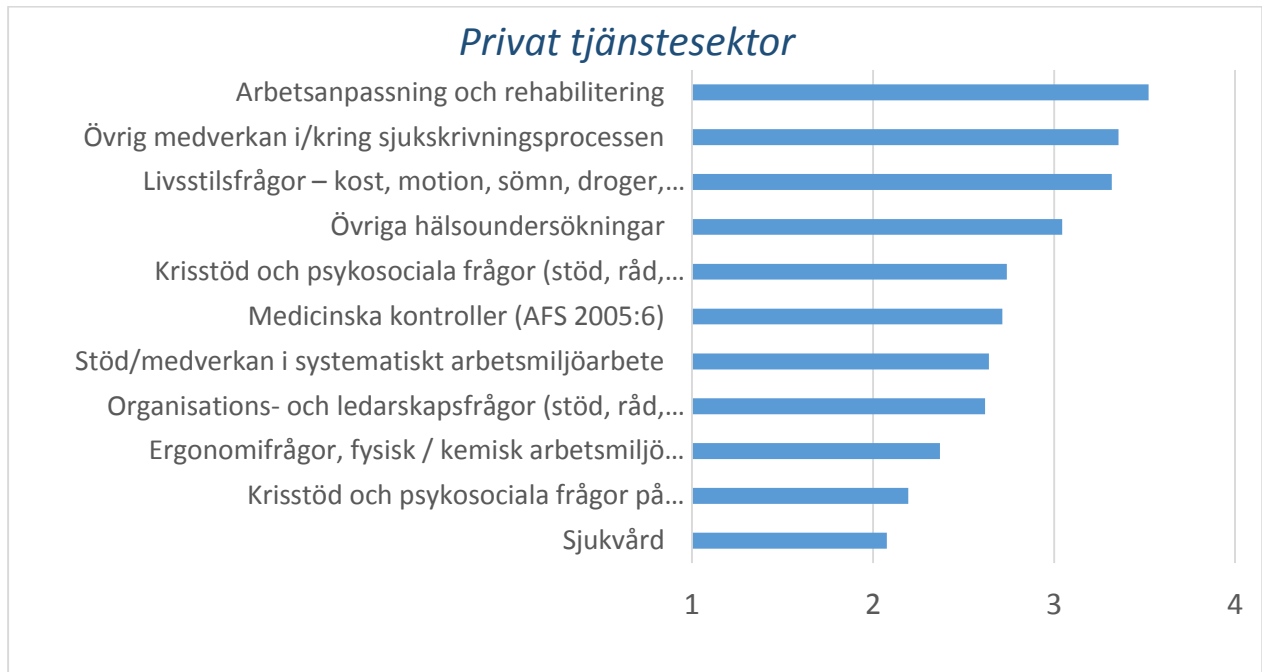

Diagram 9 visar hur vanliga olika insatser är från företagshälsan inom privat tjänstesektor. Diagrammet redovisar expertpanelens samlade medelvärde på en femgradig skala där 5=mycket ofta och 1=aldrig.

Diagram 10 visar hur vanliga olika insatser är från företagshälsan inom landstingssektorn. Diagrammet redovisar expertpanelens samlade medelvärde på en femgradig skala där 5=mycket ofta och 1=aldrig.

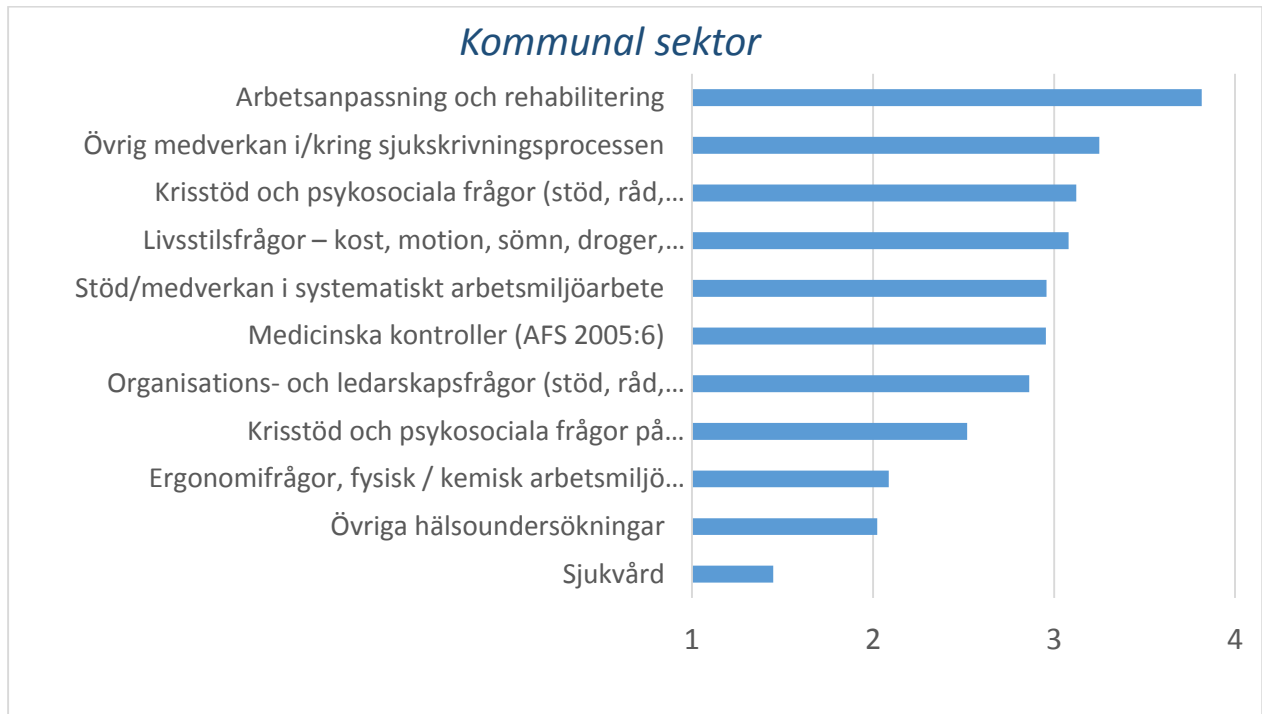

Diagram 11 visar hur vanliga olika insatser är från företagshälsan inom kommunal sektor. Diagrammet redovisar expertpanelens samlade medelvärde på en femgradig skala där 5=mycket ofta och 1=aldrig.

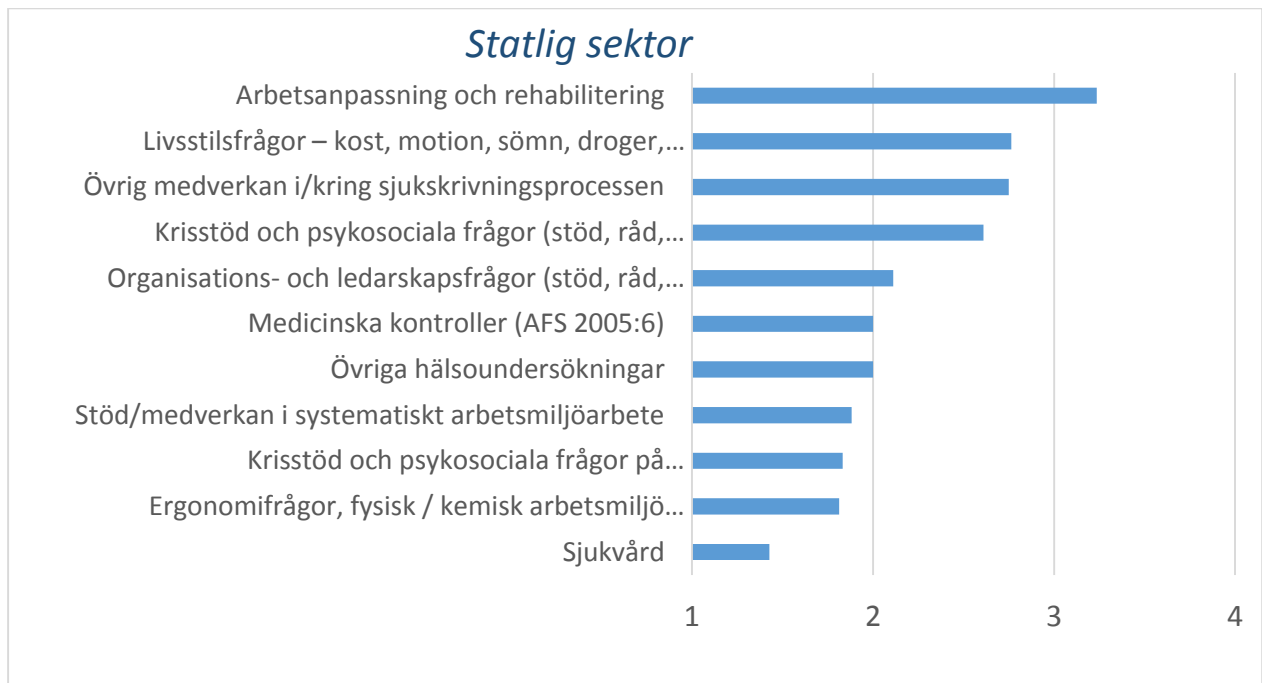

Diagram 12 visar hur vanliga olika insatser är från företagshälsan inom statlig sektor. Diagrammet redovisar expertpanelens samlade medelvärde på en femgradig skala där 5=mycket ofta och 1=aldrig.

Tempen på systematiskt arbetsmiljöarbete

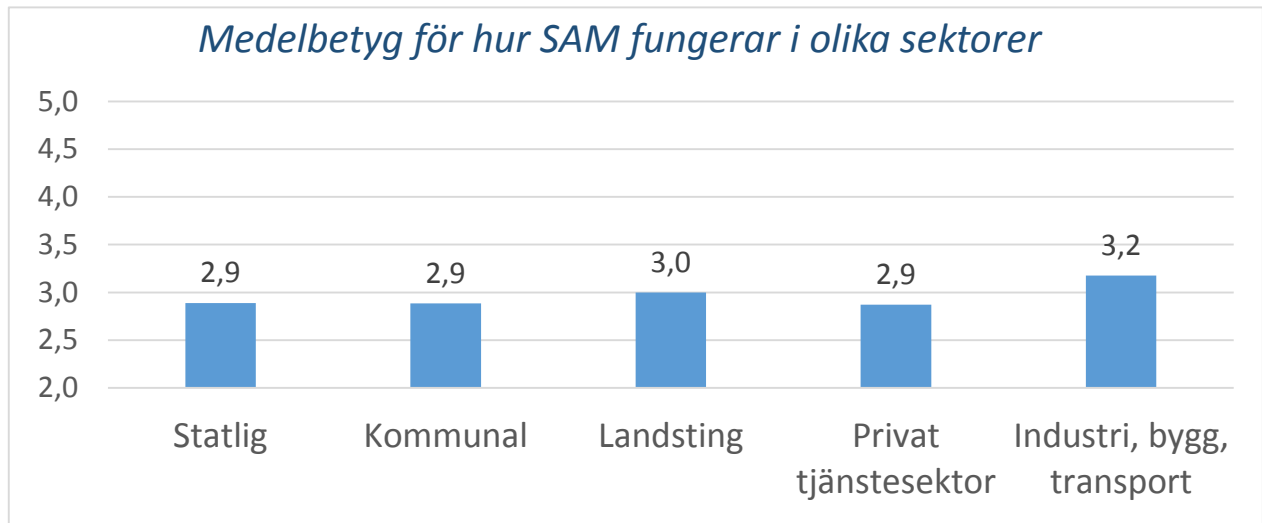

Diagram 13. Här redovisas expertpanelens medelbetyg för hur det systematiska arbetsmiljöarbetet (SAM) fungerar inom olika sektorer, och i de företag som företagshälsan verkar. Betygen är satta på en skala från 1 till 5 där 5 är högsta betyg.

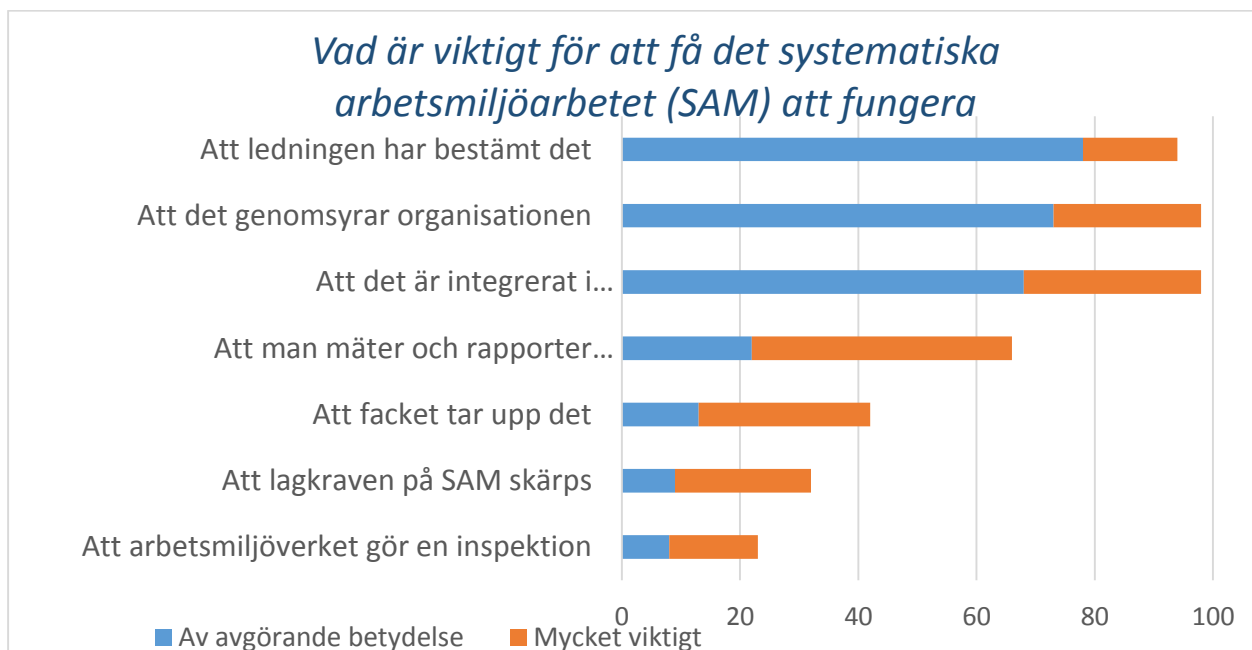

Diagram 14. Diagrammet visar hur stor andel (procent) av expertpanelen som uppger vad som är av avgörande betydelse respektive mycket viktigt för att få SAM att fungera. Av diagrammet framgår att expertpanelen bedömer att ett fungerande SAM i högsta grad är en ledningsfråga och måste vara integrerad i och genomsyra organisationen.

Vad skapar ett långsiktigt hållbart arbetsliv?

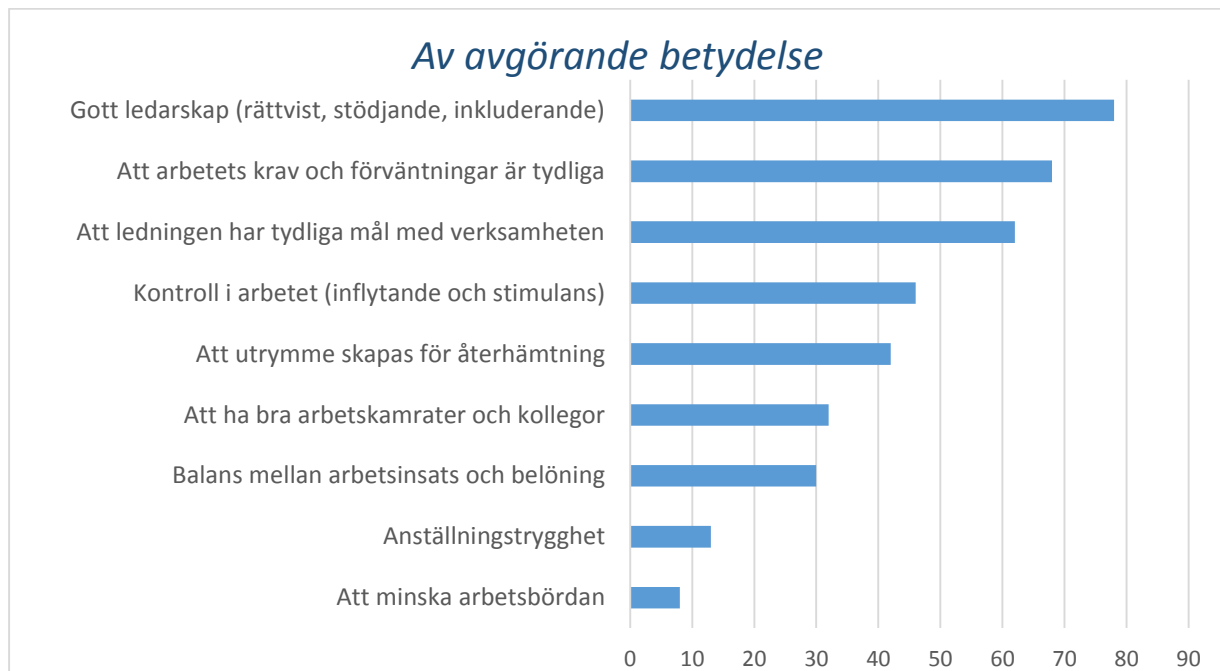

Diagram 15. Diagrammet redovisar hur stor andel av olika faktorer som bedöms ha **avgörande betydelse** för att skapa ett långsiktigt hållbart arbetsliv. Av diagrammet framgår att nästan 80 procent av expertpanelen bedömer att ett gott ledarskap (rättvist, stödjande, inkluderande) är av avgörande betydelse för att skapa ett långsiktigt hållbart arbetsliv.